

ACC. N:R M. 16987:1.

LUF 105. Husbondefolk o' Gänstefolk.
Jag växte upp i ett hem bland många
djorkon. Min far hade ett likt hemman
och det var många gånger svårt att få
pengarna att räcka.

Tidigt fick ut för att tjäna vid uppre-
hälle.

Jag var bara 14 år när jag kom till
Therese Söder. Skatlov som utkjupa
Min bror, som var 16 år, var avställd
som dräng på gården. Gården född 7 kor
och 2 hästar.

Det var en sömndag jag kom till. Jag
blev bjuden på kaffe och jag tyckte
det var mycket snällt av dem.

Men efter kaffet, gick jag ut för att
böja mitt bleck. Det kostade i att slå
andra godset. Den lades ut på köstet.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

LUF 105

24/8-66

L. U. F. 105.

na i en hög där vi en kam måste den
slas sönder med haka. Den hade packats
ihop under vintern. Det var ett härligt
arbete och kuoppast lämpligt för en fjö-
sonsig flicka.

Arbetsdagen började kl. 6 med mjölk-
ning. Det var min bror och jag som
skötte den. Därefter fick vi frakost
brettid rikligt med mat och mycket
bakke än vi hade hemma. Vi satt
alltid klockan med huskondfal-
ket och åt.

Skeddagen var mellan 12-1. Men ska-
kaffe fick vi oftast utburet till oss.
Efter middagskoffet var kl. 3 oftast
var det vetebröd till. Någon gång även
vafflor.

L. U. F. 105.

Kvällsmaten åt vi omkring kl. 7 efter
mjölkningen var klar.

Minne hos och mitt arbete ingick att
kora korna på bete. Det var ett besvärligt
arbete eftersom vi måste passera en
obrukad järnvägsövergång. Måtte vi
det inte när vi skulle hämta dem på
kvällarna. Stogen var djupa och vi måste
passera förbi en källa. Husbonden hade
berättat en historia om denna källa.

I ovan låg en gång ha drunknat
där, och blodet från ovan skulle
runnit ut i sjön någon. Min bror
och jag tyckte det var besvärligt.

Efter kvällsmaten var jag fri. Något
arbete inomhus behövde jag inte del-
taga i annat än när vädret var

L. L. F. 105.

otjänligt för utarbete. På de flesta gårdarna fick pigantjälper till med häde i udden och utvaskningsarbete.

Fanns det inte drängar, så måste kvinnorna även deltaga i utvaskningsarbetet.

Sjögårdarna i udden fick vara till för att utföra (makning) rengöring av ledugården samt rensning, var karl-
arbete.

Vid skriften hjälpte jag till med det jag kunde.

Dåskvällen hade vi inga bestående.

För att få ledigt någon söndag brukade man bro och flytas vid. Men oftast hjälptes vi åt. Tittade för oss var inte så viktig.

Kom det främmande brukade jag

L. L. F. 105

hjälpas fram. Min bror och jag fick alltid
sitta med de främmare och äta. Det
var heller inte vanligt med gästerfolk.

Oftast fick de sitta vid ett särskilt
bord och äta sina måltider och oftast
var det protokollet de fick.

Min bror och jag betraktades som familj-
medlemmar. Ofta var fram var nere
i Torus för att lämna sina ägg i affären.
Köpte hon gärna ett kamelbyg, avsett
för kläuning, åt mig.

Jag hade min soffa i köket och
mina tillhörigheter förvarades i ett skåp
i fötstugan. Min bror bodde i lång-
stugan. Det fanns ett litet hus på gården,
med ett rum, och även magasin för säd.
Rummet uppvärmdes med kamur.

L. U. F. 105.

Husbondfolket tog på andra veningen.

På kvällen när jag var fri, satt jag i köket tills det var tid att lägga sig.

Det blev oftast tidigt. Efter en så lång arbetsdag var jag trött.

Skillnaden mellan husbondfolk och tjänare var stor före, men på senare år har det ändrats väsentligt. Jordbruksarbetarna är ju numera organiserade.

Ofta gick jag följa med husbondfolket till kyrkan. Jag satt då i samma bänk som de.

Tidigare var det särskilda platser för tjänstefolk och husbondfolk.

Det fanns en gift dotter på gården. Hon var mycket snäll mot mig.

Höjerna för min del var inte många.

L. L. F. 105.

Jag var alldeles för ung för att vara ute
och dansa. På dans gick jag inle förvis
i 20-årsåldern.

Tjänstefolket kom från fattiga hem med
många barn. Föräldrarna var oftast
backsamman om någon ville avställa
deras barn. Några avoppråk på höga
löner hade de inle. Svandöaken var
att de fick mat och husum och fick
lära sig något.

Jag fick min lön var 25.- i månaden.
Eftersom den var så liten, kunde jag själv
betala hela min konfirmandutrust-
ning. Jag minns att vi präst ville vi
skulle vara klädda i svarta klänning-
ar. Det var endast jag som var svart.
Det måste ha varit egendömbild ut med

L. L. F. 105

en svart bländ alle ritklädda. Konfir-
mationskostet vi tog har jag kvar ännu,
men jag skäms för att titta på det.
Sederungen är den svarta klämningen.

Offast tog ungdomarna plats inom den
egna staden, om det var möjligt.
Många gånger kunde det bero på de
samma kommunikationerna. Enkel
var inte vanlig hos de fattiga. Skulle
det bli tal om sykel, blev det offast
en begagnad som köptes. Bussor
var inte så vanlig som nu, det var
svårt att komma nägorstans

Många gånger berörde det mig på
barnen själva. De var blyga och ha-
de svårt att vara för långt borta
från hemmet.

L. L. F. 105.

För nu det vanligt att husbondefolk
"stade" folk, "stads" anställa.

Jag fick 5: - i stads, den betaldes
av husbonden. Mot tjänaren mot
stadsen fick pengarna återbetalas.
Ungdomarna från gårdarna gick oftast
hemma. Thelma fick de gifte sig
och sinna fick de skaffade egna
gärden. Vanligt nu också att de gick
många kurser på en folkhögskola.
Som tillbakod till husbonden använde
tjänaren efternamnet och till hans
hustru sa de fru. Till tjänaren
sa husbondefolket förnamnet eller du.
Jag betalade den platsen för att boja
på folkhögskola. Det finns en i
grundlov. Där gick jag 2 kurser